

Društvo baletnih umetnikov Slovenije

Župančičeva 1

1000 Ljubljana

Pisarna: Trg prekomorskih brigad 1

1000 Ljubljana

Tel. 040 465 160 / 05 9366 161

dbus@dbus.si

www.dbus.si

Republika Slovenije
Ministrstvo za izobraževanje, znanost kulturo in šport
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana

Datum: 7.3.2013

ZADEVA: Mnenje k osnutku predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo opr. Št. 0070 -14/2013 z dne 31.1.2013 in predlogi sprememb in dopolnitev ZUJIK

Spoštovani!

Dovolite, da se na začetku zahvalimo, da ste nas na podlagi pripravljenega osnutka sprememb temeljnega zakona s področja kulture povabili k sodelovanju. V zasledovanju cilja, ki si ga je zastavila delovna komisija oz. ministrstvo, da bi predlogi strokovne javnosti lahko prispevali k čimbolj premišljenim, konsenzualnim in tehtnim spremembam zakona, sta Združenje dramskih umetnikov Slovenije in Društvo baletnih umetnikov Slovenije oblikovala skupno, predvsem pa usklajeno mnenje na osnutek sprememb in dopolnitev ZUJIK-a Št. 0070 -14/2013 z dne 31.1.2013, ki vam ga posredujemo v prilogi.

Čeprav se z veliko predlaganimi spremembami ZUJIK-a strinjamo, pa pri nekaterih predlogih vendarle zastopamo drugačna stališča. Pri tem pa je tudi nekaj sprememb, s katerimi se nikakor ne moremo strinjati in jim članstvo zelo nasprotuje. Ker je v povabilu ministrstva zapisano: »**Na podlagi pripravljenega osnutka sprememb temeljnega zakona s področja kulture bi si želeli tvornega sodelovanja strokovne javnosti oziroma predlogov, ki bi lahko prispevale k čimbolj premišljenim, konsenzualnim in tehtnim spremembam**«, smo oblikovali dva akta z obrazložitvami in sicer:

- mnenje k osnutku predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo opr. Št. 0070 -14/2013 z dne 31.1.2013

in

- predloge sprememb in dopolnitev ZUJIK-a, kjer predlagamo povsem nove rešitve. Izhajamo namreč iz dejstva, da so spremembe še v fazi osnutka, zato jih je mogoče vključiti v predlog. To je toliko bolj pomembno, ker v zakonodajnem postopku ni mogoče dajati amandmajev na člene, ki niso vključeni predlog zakona.

V pričakovanju, da boste pri oblikovanju sprememb in dopolnitev ZUJIK-a upoštevali tako naše mnenje, kot tudi predloge sprememb ZUJIK-a, vas prosimo, da nas povabite na sestanek, kjer bomo lahko dodatno pojasnili naša stališča.

Lep pozdrav!

Predsednik baletnih umetnikov
Slovenije
Rode Tomaž

Tomaž Rode

Mnenje k osnutku predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo opr. Št. 0070 -14/2013 z dne 31.1.2013 in predlogi sprememb in dopolnitev ZUJIK

Mnenje podajamo samo k tistim členom, kjer zastopamo drugačno stališče.

10. člen

Naslov in 32. člen se spremeni tako, da se po novem glasi:«

(organi in delovna telesa javnega zavoda)

Organi javnega zavoda so:

- 1. direktor ali ravnatelj**
- 2. svet**
- 3. strokovni svet**

Obrazložitev:

Glede na to, da se v kulturi za poslovodne organe uporabljata samo dva poimenovanja je smiselno, da se to v zakonu tudi decidirano opredeli. To pa pomeni, da smo v predlogu sprememb predlagali spremembo 33.člena ZUJIK-a, kjer se črta možnost, da bi se lahko poslovodne organe poimenovalo tudi drugače. Iz predlagane spremembe izhaja, da se ne strinjamo z ukinitvijo strokovnega sveta, kot obveznim organom zavoda. Ker iz obrazložitve osnutka predloga ni mogoče razbrati, kaj je bil osnovni namen ukinitve strokovnega sveta, oz. katere cilje so zasledovali pripravljavci osnutka predloga sprememb ZUJIK-a, navajamo za svoje stališče naslednje argumente:

- 1. Ustava zagotavlja v **59. členu, kot temeljno človekovo pravico svobodo** znanstvenega in umetniškega ustvarjanja. Menimo, da je mogoče to temeljno človekovo pravico zagotoviti oz. izvajati tako v znanosti kot tudi umetnosti, samo preko strokovnega organa.*
- 2. V vseh javnih zavodih oz. na področju ostalih dejavnosti javnega sektorja odločajo o strokovnih vprašanjih strokovni organi. Zato ne vidimo razumnega razloga, zakaj bi bilo v kulturi drugače oz. bi imeli manj pravic. Pri čemer seveda ni mogoče mimo dejstva, da ostalim dejavnostim javnega sektorja, ustava ne jamči svobode njihovega dela.*
- 3. V skladu z Uredba o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih, člani strokovnega sveta niso upravičeni do sejin, zaradi česar tudi s finančnega vidika ukinjanje strokovnega sveta ni smiselno oz. opravičljivo.*

4. *Strokovni svet ima v kulturi neprimerno manj pristojnosti kot npr. v vzgoji in izobraževanju, zato bi bilo smiselno pristojnosti strokovnega sveta povečati, ne pa zmanjšati.*
5. *Ker je bil osnovni namen predlagateljev sprememb zakona zagotoviti večjo odličnost javnih zavodov, bomo ta cilj veliko lažje dosegli s povečanjem pristojnosti strokovnega sveta oz. čim večjim vplivom in konsenzom stroke s posameznega področja kulture.*

11.člen

V 33.členu se v prvem odstavku prvega stavka in v vseh naslednjih členih v ustreznem sklonu za besedo »**direktor**« doda besedi »**oz. ravnatelj**«. V drugem stavku prvega odstavka 33.člena se črta besedilo » **Z aktom o ustanovitvi javnega zavoda se lahko funkcija direktorja poimenuje tudi drugače.**«

Drugi odstavek 33.člena se spremeni tako, da se po novem glasi: »**Akt o ustanovitvi določi način, pogoje ter področja, za katera direktor imenuje umetniškega vodjo oz. pomočnika direktorja, ter razmeji naloge, odgovornosti in pristojnosti med direktorjem oz. ravnateljem.**«

V vseh členih se za besedama » **pomočnik direktorja**« doda v ustreznih sklonih besedi »**oz. umetniški vodja**«.

Obrazložitev:

Predlagane spremembe so zgolj redakcijske narave, glede na predlagane spremembe 32.člena ZUJIK. Pri tem želimo doseči, da se v javnih zavodih enotno uporablja termin »umetniški vodja« za vsa področja umetnosti. Trenutno se jih namreč poimenuje zelo različno (programski direktor, šef dirigent)

14.člen

Besedilo 36.člena se spremeni tako, da se po novem glasi:«

Za direktorja oz. ravnatelja je lahko imenovan, kdor:

-strokovno obvlada področje dela javnega zavoda

-ima VII.stopnjo izobrazbe ali izobrazbo, ki se v skladu z veljavnimi predpisi priznava kot ustrezna izobrazba za opravljanje dela na delovnih mestih s področja umetnosti

-ima zahtevane delovne izkušnje

-ima vodstvene izkušnje oz. izkušnje na primerljivih delovnih mestih. Kot primerljiva delovna mesta se štejejo delovna mesta v zavodu, ki jih je opravljal kandidat v najvišjem nazivu.

Če mnenje iz prejšnjega odstavka ni podano v roku 30 dni, lahko svet rok podaljša ali pa odloči brez pridobljenega roka

Na podlagi javnega razpisa in po predhodnem mnenju ustanovitelja oz. soustanoviteljev, ter strokovnega sveta imenuje direktorja oz. ravnatelja svet.

Če večinski financer javnega zavoda ni hkrati tudi njegov ustanovitelj, mora svet pred imenovanjem direktorja oz. ravnatelja pridobiti predhodno mnenje večinskega financerja. Večinski financer je tisti financer, katerega delež sofinanciranja predstavlja več kot 50% sredstev vezanih na splošne stroške delovanja, stroške dela zaposlenih in stroške materiala in storitev, ki so neposredno vezani na izvajanje programa.

Svet zahteva mnenje in posreduje vloge vseh kandidatov, ki izpolnjujejo pogoje za imenovanje direktorja oz. ravnatelja.

Direktor oz. ravnatelj se imenuje za dobo petih let z možnostjo ponovnih imenovanj.

Za direktorja oz. ravnatelja ne more kandidirati oseba, ki je bila zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev.

Postopek za imenovanje se začne najmanj eno leto pred iztekom mandata direktorja in se zaključi pred zaključkom poslovnega leta, v zavodih s področja umetnosti pa pred zaključkom programskega leta.

Natančnejše pogoje, način ter postopek javnega razpisa ter izbire direktorja oz. ravnatelja se določi z aktom o ustanovitvi.«

Obrazložitev:

Predlaga se, da se direktorja oz. ravnatelja imenuje tako kot v drugih javnih zavodih. Se pravi, da imenuje direktorja oz. ravnatelja svet zavoda. Iz primerjave imenovanj direktorjev javnih zavodov na drugih področjih javnega sektorja je razvidno, da v ostalih dejavnostih javnega sektorja ministri ne imenujejo direktorjev, pa čeprav je ustanoviteljica javnih zavodov Vlada RS. Ker so bili v preteklosti praktično vsi ministri deležni kritik, da so imenovali oz. razrešili direktorje javnih zavodov politično, se predlaga enak način imenovanja kot v drugih dejavnostih javnega sektorja. Pri tem se DBUS sploh ne zdi pomembno, ali so bili očitki političnega kadrovanja upravičeni ali ne, saj je potrebno preprečiti, da bi se takšni dvomi sploh lahko vzbujali v javnosti. Vzbujanje takšnih dvomov namreč ne škoduje samo ugledu direktorjev, temveč celotni kulturi.

Istočasno se predlaga, da se postopek javnega razpisa zaključi pred zaključkom poslovnega leta oz. programskega leta. Ta sprememba se predlaga zato, da bodo lahko novi direktorji že sodelovali pri sprejemanju programa dela, istočasno pa bo koristilo tudi dosedanjim neizbranim kandidatom, saj si bodo lahko pričeli prej iskati novo zaposlitev.

15.člen

V 37.členu se besedilo spremeni tako, da se po novem glasi:

»Direktorja oz.ravnatelja se razreši na način in po postopku kot ga določa zakon, ki ureja delovanje zavodov.«

Obrazložitev

Nobene potrebe ni, da bi se za razrešitev direktorjev oz. ravnateljev na področju kulture uvajali dodatni razlogi in. ostrejši pogoji za njihovo razrešitev.

16.člen

V 38.členu se doda nov zadnji odstavek:«V primeru imenovanja vršilca dolžnosti, mandat pomočniku direktorju oz. umetniškemu vodji ne preneha in se mu podaljša do imenovanja direktorja oz. pomočnika.»

Obrazložitev

Ker se v osnutku predlaga, da vršilcu dolžnosti ni potrebno izpolnjevati vseh pogojev, se predalaga, da pomočnikom oz. umetniškim vodjem mandat ne preneha oz. se ga podaljša do imenovanja novega direktorja. Ker je imenovanje vršilca dolžnosti zgolj začasna rešitev, ni smiselno, da se v tem času imenujejo novi pomočniki oz. umetniški vodje. To je še toliko bolj pomembno, ker direktorji oz. ravnatelji v postopku kandidature pripravijo vizijo dela, ki jo z imenovanjem direktorja oz. ravnatelja ustanovitelj dejansko potrdi, vršilec dolžnosti pa je imenovan brez vsakršne vizije dela oz. delovanja zavoda.

17 . člen

V četrti alineji 40.člena se beseda »ustanovitelju« nadomesti z besedo »svetu«.

Obrazložitev:

Kot je že bilo pojasnjeno pri 32.členu ZUJIK-a, DBUS menita, da mora strokovni svet še naprej opravljati svojo funkcijo. Zato se v tem členu predlaga zgolj redakcijski popravek, ki izhaja iz dejstva, da se predlaga sprememba, po kateri bi v bodoče imanovali direktorja sveti in ne ministri.

18.člen

Besedilo 41.člena se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Člani strokovnega sveta se imenujejo na način in po postopku določenem v aktu o ustanovitvi. Član strokovnega sveta je lahko oseba, ki s svojimi strokovnim in javnim ugledom prispeva k boljšem delovanju javnega zavoda.

Dve tretjini članov strokovnega sveta izvolijo zaposleni, pri čemer morajo biti zastopane vse dejavnosti s področja kulture, ki jih opravlja javni zavod. Preostale člane strokovnega sveta imenujejo Kulturniška zbornica Slovenije, društva oziroma druge organizacije s področja dela javnega zavoda izmed strokovnjakov s področja dejavnosti, ki jo opravlja zavod.

Društva oz. organizacije, ki imenujejo člane v strokovni svet se določi z aktom o ustanovitvi. Z aktom o ustanovitvi se določi tudi število, način in postopek imenovanja in konstituiranja strokovnega.»

Obrazložitev:

Glede na obrazložitev k 32.členu ZUJIK-a se predlaga manjše dopolnitve sestave, imenovanja in konstituiranja strokovnega sveta.

19.člen

Prvi odstavek 42.člena se spremeni tako, da se po novem glasi: **»V svet so imenovani predstavniki ustanovitelja, uporabnikov in zaposlenih.**

Število, način in pogoje imenovanja, konstituiranja in razrešitve se določi z aktom o ustanovitvi tako, da imenuje oz. izvoli:

- 1. 1/3 predstavnikov sveta ustanovitelj in večinski financer*
- 2. 1/3 predstavnikov iz vrst zaposlenih javnega zavoda tako, da so zastopane vse dejavnosti s področja kulture. Za člana se imenuje oz. izvoli tudi predstavnika s področja opravljanja spremljajočih dejavnosti (strokovno-administrativne-tehnične službe)*
- 3. 1/3 predstavnikov sveta iz vrst uporabnikov«*

V drugem odstavku 42.člena se 7.alineja spremeni tako, da se glasi:«

- **Imenuje in razrešuje direktorja oz. ravnatelja javnega zavoda«**

Obrazložitev:

Predlaga se tripartitna sestava sveta. Pri tem se izhaja iz dejstva, da imajo v vzgoji in izobraževanju v 11 članskem svetu 5 predstavnikov zaposlenih. Ker imajo v šolstvu torej zaposleni 46% predstavnikov zaposlenih, bi bilo prav, da imajo v kulturi, zaposleni vsaj 33% zaposlenih.

43.člen

V predlaganem 92. a členu osnutka predloga se doda nov zadnji odstavek, ki se glasi: **»S kolektivno pogodbo dejavnosti se lahko poleg stopnje, po kateri se obračuna in plača prispevek za poklicno zavarovanje določi tudi druge pogoje in način poklicnega upokojevanja baletnih plesalcev.«**

Obrazložitev:

Predlaga se možnost, da se s kolektivno pogodbo lahko uredijo tudi drugi pogoji in način poklicnega upokojevanja. Tako bi se lahko npr. s KP dejavnosti uredilo, da so baletni plesalci

upravičeni do pravice obveščeni o višini vplačanih prispevkov (kot je to v primeru KAD-a) in druga vprašanja, ki se bodo še pojavila v zvezi s poklicnim upokojevanjem.

SPLOŠNO MNENJE OZ: NESTRINJANJE S PREDLAGANIMI SPREMEMBAMI

v 23., 25., 27., 32., 35 in 36. členu osnutka predloga sprememb in dopolnitev ZUJIK-a

S spremembami, ki se nanašajo na obvezno preverjanje sposobnosti umetnikov in strokovnih delavcev, konkurenčno prepoved, nerazumno dolgo podaljševanje poskusnega dela, uvajanja dodatnih razlogov za določen čas in podaljševanje sklepanja pogodb za določen čas se člani DBUS nikakor ne morejo strinjati in je med članstvom in zaposlenimi v javnih zavodih naletela na silovit odpor.

Pri tem je potrebno pojasniti, da so zaposleni v umetniških poklicih z vsakokratnim nastopom že podvrženi stalnemu preverjanju, tako strokovne kot tudi laične javnosti. Delo umetnikov ocenjujejo tako kritiki, kot umetniški vodje, kot tudi kolegi. Ker so umetniški poklici podvrženi zelo hudim stresom, nikakor ni dopustno, da bi se jim ta stres še dodatno povečeval.

Iz obrazložitve tudi niso razvidni razlogi za popolno konkurenčno prepoved, Prav tako niso razvidni razlogi, zakaj bi bili zaposleni v kulturi podvrženi dveletnemu poskusnemu delu. Prav tako ne vidimo razlogov za zmanjševanje plače zaposlenih. Pri tem pa ni mogoče mimo dejstva, da ne obstajajo nobeni razumni razlogi, ki bi dopuščali drugačno oz. slabšo obravnavo ter položaj zaposlenih v kulturi. Zato so zaposleni v kulturi prepričani, da bi jim bila s takšnim poslabšanjem delovnopravnega položaja kršena temeljna človekova pravica enakosti pred zakonom.

Dovolite, da vas ob koncu še obvestimo, da naše članstvo zavzema stališče, da se za področje umetnosti sprejme poseben zakon, kjer se bodo uredile specifikke umetnosti. Se pravi, da zastopa članstvo DBUS stališče, da se jim prizna enak položaj kot knjižničarjem, vključno z nacionalnim svetom za gledališko, baletno in glasbeno umetnost. Se pravi, da bi se ta svet oblikoval po vzoru nacionalnega sveta za knjižničarstvo.

Istočasno pa članstvo tudi meni, da je potrebno povečati vlogo in pristojnosti kulturniške zbornice.

Predsednik baletnih umetnikov
Slovenije

Rode Tomaž